

Integrátori szerepkörben

Új évezredbe lépve a magyar halászság előtt is új távlatok nyílnak meg. Ám ezek a távlatok is csak göröngyös úton járhatók be, ami a hétköznapi nyelvre lefordítva azt is jelenti, hogy igen nagy nehézségekkel kell a következő években szembenézni és megküzdeni. Újfajta kihívás vár a halászságra – miként az egész magyar agrártársadalomra – az Európai Unióhoz történt csatlakozás után is, amelyre már most meg kell próbálni felkészülni. Ez, persze, nem könnyű feladat, derült ki a tavaly december 7-ei tisztújító közgyűlésen is. Dr. Orosz Sándor, a Haltermelők Országos Szövetségének (Haltermosz) újraválasztott igazgatója azonban mégis optimista a jövőt illetően.

• Igazgató úr, talán nem illik ilyenkor, a szövetség Dinnyési Ivadéknével Tógazdaságában megrendezett évbúcsúztató ünnepségén mélyenszántó interjút készíteni, ám az elmúlt időszak eseményei nem úgy alakultak, hogy korábban elkészüljünk a beszélgetéssel. Mindenekelőtt gratulálók az újraválasztásának! Az első kérdésem is a közgyűlésre irányul: milyennek értékel az eseményt?

– Megítélésem szerint tartalmas közgyűlésen vagyunk túl annak ellenére, hogy éles, vitát kiváltó személyi kérdések is szerepeltek a napirenden. Ám mindvégig korrekt, tárgy-szerű maradt a közgyűlés, s valamennyi résztvevő megfelelő módon kezelte a kérdéseket. A küldöttek a legfontosabb szempontnak azt tartották, hogy a szövetség következő öt évére olyan feladatokat határozzanak meg, amelyek – hitük szerint – a halászság egésze számára fontosak. Ezt követte, és ennek rendelődött alá a választási procedúra is. Meggyőződés, hogy a jelenlévő választók a két kérdést együttesen kezelték, vagyis elfogadták a programot, amihez a megfelelő embereket keresték az elnök-helyettesek megválasztásakor. A választás során persze nem minden várákozás teljesült, de a várákokások mögötti szavazatok is azt jelezték, hogy mindenkire szükség van az elkövetkezendő időszakban.

• Valóban, a választási procedúra során eldőlt, kit szeretne a többség az elnök-helyettesi posztokon látni. Ám a személyi viták számomra azt is jelzik, hogy nincs egység a szövetségben belül.

– Én nem így látom. Ha három helyre négy jelölt van, akkor az egyik kimarad, s ez a világ legtermészetesebb dolga. Nem véletlenül hangsúlyoztam, hogy a program száz százalékos támogatottságot kapott, az ezt végrehajtandó elnök-helyettesi körben pedig igen szoros versenyben alakult ki a végeredmény. Viszont az is tény, hogy azok a személyek, akik bizonyos ügyekhez markánsan kapcsolódnak – gondolok itt Lévai Ferencre – most például jóval több szavazatot kapott, mint korábban bár mikor. Ez pedig azt jelzi, hogy nem csak igény, hanem határozott támogatottsága van annak a gondolatnak, amit Lévai

Feri képvisel a természetes környezetvédelemben illetve a horgásztatás ügyeiben. Amióta megválasztottak igazgatónak – először 1999-ben – azóta a szövetség tagjai egyértelműen magáénak érzik ezeket a témákat, stratégiai elemként foglalkoznak mind a tógazdasági horgásztatás, mind pedig az ehhez kapcsolódó szolgáltatás kérdéseivel. S legalább ennyire fontosnak tartják a vízügyi problémák megfelelő kezelését. Tógáz-dák nélkül a vizes élőhelyek megvédése, megtartása, fejlesztése elképzelhetetlen. Lé-

Tartalom:

A termelési tevékenység elemzése	3
Tervek, célok, vélemények	4
A közgyűlés határozata	4
A halászzati marketing kommunikációs program eredményei	6
Mi is az a HACCP?	8

vai Feri barátom pedig ezt képviseli, s ezek a gondolatok abszolút megerősítést kaptak, tehát – úgy gondolom – nincs probléma.

• A közgyűlés határozati javaslatában nagy hangsúlyt kapott, hogy a szövetségnek a jövőben markánsabban kell a halászság érdekeit képviselni. Lesz-e radikális változás a szövetség életében, a programnak megfelelően?

– A radikalizmus nem önmagában való érték. Ha egy jól megfogalmazott cél elérése érdekében szükség van radikalizmusra, akkor egyetértek az alkalmazásával. De a szövetség esetében nem erről van szó. Nálunk a célok radikalizmus nélkül is elérhetők. Az elnökség összetétele egyébként pontosan lefedi a magyar halásztársadalmat, felmutatja annak sokszínűségét. Az elnökségben egyébként január hónapban, az első összejövetelünkön elosztjuk a feladatokat, és biztos vagyok abban is, hogy azok az emberek számára, akik a választás során „hátrányt szenvedtek”, szintén szabad a pálya. Nem csak szabad a pálya, hanem támogatást is kapnak az elképzeléseik megvalósításához. S miután az elfogadott programunk is tartalmazza ezeket a gondolatokat, szövetségben belül

(Folytatás a 2. oldalon)

SZERKESZTI:

Szerkesztő Bizottság

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Hajtun György

Integrátori szerepkörben

(Folytatás az 1. oldalról)

szükség van az összefogásra a célok elérése érdekében. Ha ennek ellenkezőjét tapasztalom, személyesen is fellépek ellene. Meggyőződésem ugyanis, hogy nem egyes személyek presztízs kérdése a szövetség működése, hanem a halászati ágazat egészének előbbre jutása minősíti az itt folyó munkát. Az elmúlt néhány év eredményei, s a határozati javaslatban megfogalmazottak alapján ez a minősítés jelenleg pozitív. Nem hagyom, hogy ezt a pozitív minősítést bárki is elrontsa.

• **Azzal egyetértek, hogy a szövetség ne radikalizálódjon, de haladunk az EU tagság elnyerése felé. Azt gondolom, hogy a radikális változások kívülről fogják érinteni az egész magyar halászságot.**

– Ennek nagy az esélye. Ha a szövetségre tömörült tagság egységesen lép fel, a veszteség mértéke csökkenthető. Ohatatlan, hogy a csatlakozás ne okozzon veszteséget! A csatlakozással járó előnyök viszont egyidejűleg optimalizálhatók. Ha – s ezt kényszeredetten mondom ki – nem így jár el a tagság, akkor az előnyök háttérbe szorulnak, s nagy lesz a veszteség. A halászok értelmes emberek, a halásznál bölcsebb embert nehéz találni a világban. A halászok ma is, holnap is élni akarnak, s ennek megfelelően a pozitívumokat szeretnék a lehető legnagyobb mértékben élvezni. Aki ennek érdekében fog dolgozni, az kap érdemi támogatást, pozíciótól függetlenül.

• **Nézzük hát, milyen is ma a halászság társadalmi-gazdasági helyzete?**

– Ilyen kérdésre csak az lehet a válaszom, hogy vegyes. A lényeg azonban az, hogy a halászság rendelkezik mindazzal a lehetőséggel,

séggel, ami arra teszi őt alkalmassá, hogy az előnyöket optimalizálja, a hátrányokat minimalizálja. Ez a kiinduló helyzet. A szövetség minden egyes tagja abban érdekelt, hogy jól, sőt jobban éljen, működése, gazdálkodása kedvezőbb körülmények közé kerüljön. Ezért dolgozik a szövetség, s ebből a szempontból van mihez csatlakozni. Nem hiszem, hogy bárkinek is érdeke lenne a hátrányos csatlakozás.

• **A szavait úgy is értelmezhetem, hogy a szövetség a jövőben hangsúlyozottabban vállalja fel az integrátori szerepkört. Mely programpontok mentén valósulhat meg ez az elképzelés?**

– Dinnyésen beszélgettünk, és szívesen mondom el az olvasóknak, hogy itt pezseg az élet. Néhány éve ez a terület még „halott” volt, ám itt Dinnyésen is

olyan emberek dolgoznak, akik bíznak a jövőben, s hiszik, hogy ennek a szakmának van perspektívája. S itt a múlt relikvái is láthatók. Ezt azért hozom fel, mert két dolog biztos. Az egyik, hogy változó tartalommal, de az a fajta, az ágazat egészét integráló törekvés, ami Dinnyés létét meghatározza, ez ma is fennáll. A tartalom persze, változott és változik, hiszen annak

idején Dinnyést azért hozták létre, hogy a horgászokkal szemben folytatott vitákban felmutathassák: mi rendelkezünk olyan ivadékelőállító bázissal, amellyel mások nem. Ha szükséges, fel tudjuk mutatni azt az integrációs hátteret, ami azt is biztosíthatja a halászok számára, hogy – akár a párizsi piacon is – képesek meghatározó kereskedelmi bázist létrehozni. A másik dolog az itt dolgozó emberek jelene, jövője. Döntő többségük nyilvánvalóan nem ilyen fennkölt célokat tartanak szem előtt. Ők munkavállalók, mégis fontos a kötődés a munkahelyhez, s nem csupán pénzkereseti lehetőséget kell látni a munkahelyben. Volt egy elnöke a szövetségnek, akit úgy hívtak, hogy Sallai Lajos. Ő mindig úgy fogalmazott, hogy a halászság Mekkája Dinnyés. Bizonyos értelemben már igaz ez a megállapítás, s ami még nem valósult meg az elképzelésekből, az a jövő törekvéseit is tartalmazza. Ahogy elnézem, az emberek akarják e törekvéseket megvalósítani. Minden feltétel adott tehát, hogy a magyar halászság győztesként élje meg az uniós csatlakozást.

• **S mi a helyzet a programpontokkal?**

– A tizenkét pontban gyakorlatilag megtalálható, milyen napi feladatokat kell a szövetség vezetésének megoldania. Gondolok itt a likviditási kérdésekre, amelyeket természetesen el kell rendezni. Sokkal fontosabb viszont az, hogy a szakma jövedelmezőségi szintjét jelentősen javítani kell, s a látható gátjait fel kell számolni. Ennek két eleme van. Az egyik az állami támogatások, amelyek ma már jó alapokon

nyugszanak. A másik az ár-jövedelem viszony alakulása, amely alapvetően piaci erő és összefogás kérdése. Az ágazat egésze koncentráltódt már annyira, hogy a meglévő kör a nélkül tudja érvényesíteni az árakat, hogy megsértenék a versenytörvényt. Ez azonban ad hoc jelleggel működik, amit előbb-utóbb intézményesíteni kell. Fontos, hogy túlmutasson azon a nehézségen, miszerint a halász rombolja a természetet. Ezt az előlételes megállapítást ma már a józan gondolkodású természetvédők sem fogadják el, ami azt is eredményezte, hogy partnerként tekintenek a halászra.

Ezzel a halászati tevékenység egy komplexebb világba helyezhető, amelyben helye van a környezet- és vidékfejlesztésnek is. Mi partnerei vagyunk ezeknek az embereknek, sőt meg is tudjuk mondani, mi a teendő. Az állami hatóságok is befogadták az ilyen jellegű programjainkat. A legfontosabb programelemek tehát a környezet partneri védelme és a vidék együttes fejlesztése. A tizenkét pont tartalmazza mindezt, amelyhez – úgy gondolom – pártállástól, ágazati hovatartozástól függetlenül minden értelmes magyar ember szívesen csatlakozik.

H. Gy.

FELHÍVÁS!

Az FVM Értesítő – LII. évfolyam 22. számában (2001. december 7.) megjelent az FVM Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrzési Főosztályának közleménye az „Állategészségügyi importbizonyítványokról”. A halászati termékek és tenyésztett víziállatokból készített termékek a Magyar Köztársaságba történő szállításhoz.

Az élő állatok importja esetén a karanténos helye szerint illetékes megyei állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás által kiadott karanténigazolást a beléptetéskor az állategészségügyi határállomás állatorvosával le kell bélyegeztetni.

**Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg)
2001. év 52. hét (december 24–28.)
az ország egyes régióiban**

Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	445–475	160–176
Észak-Alföld	450–500	170–200
Dél-Dunántúl	420–480	135–200
Közép-Magyarország	450	150–200

(Forrás: Halászati Terméktanács)

Piaci árak Németországban

	Nürnberg	München
	kg/DM	
Ponty	8–12	16–18
Süllő	20–26	38
Csuka	20–26	–
Harcsa	20–28	32–35

(Forrás: Fisher & Teichwirth 2001. 12. sz.)

A termelési tevékenység elemzése

A tavaly decemberi közgyűlésre a Haltermelők Országos Szövetsége összegezte az elmúlt 5 év szövetségi munkáját és a hazai haltermelés ezen időszak alatti alakulását. Cikkünkben az országos és a szövetség tagjaitól kapott termelési adatok alapján igyekszünk elemezni a termelési és kereskedelmi trendeket. Írásunk csak a szöveges elemzéseket tartalmazza, a számok tengerét tartalmazó táblázatok a szövetség honlapján (www.haltermosz.hu) érhetők el.

A főbb termelési adatok országos mutatóinak és a szövetség tagjaitól kapott adatok összegzésének összevetése, azt mutatja, hogy tagjaink az ország halastó területének, mintegy felén gazdálkodnak, így például 2000-ben 11 211 ha-ról kaptunk jelentést. Ez az arány nem változott az elmúlt öt évben, bár tudjuk, ez nem ad teljesen hű, képet a valóságról, hiszen minden évben vannak olyan gazdaságok akik nem küldik be az adatlapot. Az országos adatokban 1999 (21 185 ha) és 2000 (22 547 ha) évek közötti majd ezer hektáros növekedés háttérében véleményünk szerint nem csak az új termelő halastavak építése, és a javuló adatszolgáltatás áll. A természetes vizek ebben az időszakban zajló újra pályáztatása és a vizek halászati jogáért folyó élesedő verseny azt eredményezi, hogy az eredetileg víztározónak épült vizeket is igyekeznek halastóként bejegyeztetni. Ez a tendencia folytatódhat, ami hosszú távon tovább csökkentheti az érdekképviselői szervezetünk statisztikai részesedését az összes tóterületből.

Termelés tekintetében valamivel jobb, az arány ami azt jelzi, hogy a szövetség tagjai, a valós tógazdasági termelést folytató gazdaságok. A bruttó hozamokat összehasonlítva, tagjaink minden évben intenzívebben termeltek mint az országos átlag és évről évre fokozták termelésüket. A termelési szerkezetre jellemző, hogy nem változott lényegesen az elmúlt években. Tagjainknál növekedett a megtermelt étkezési amúr mennyiségének aránya, de nem változott a ragadozó halak termelésének volumene. Érdekes, hogy a hazai étkezési busa termelés csaknem 70%-át a szövetség tagjai adják.

Összességében a termelési adatokról elmondható, hogy mind az országos, mind pedig a szövetségi adatok növekedést mutatnak a termelő terület és az összes termelés tekintetében is. Az öt éves időszak kezdetéhez képest jelenleg egy évente változó, de a szövetségi tagok esetében majd harmadával megnőtt ponty termelésről beszélhetünk.

A szövetség tagjainak intenzívebb termelését jelzik a termelési természetes, számított mutatói is, ahol a nagyobb mennyiségű kihelyezés gyakran kisebb gyarapodási hányadost de nagyobb nettó hozamot eredményez. Az egy kilogramm halhús gyarapodáshoz felhasznált keményítő érték, országos adatokhoz történő hasonlítása, véleményünk szerint

nem ad igazán reális képet, hiszen saját adatgyűjtési tapasztalatunk is az, hogy ezt a rubrikát gyakran hiányosan, vagy rosszul töltik ki. Ilyenkor az országos rendszerben korrekció nélkül, összesítve kerülnek az adatok felhasználásra, de beleszámítják az intenzív telepek adatait is (1–1,5 körüli takarmányhasznosítás). Mindemellett elgondolkodtató a szövetség tagjainak takarmányozási gyakorlatát jellemző adatok évenkénti hullámlása, amely csak részben magyarázható az időjárási körülmények változásaival. Ennek oka lehet, hogy

- a gazdáknak jobban megérte intenzívebben termelni, és kevésbé kihasználni a természetes hozamot, amit egy határon túl nehéz is tovább növelni
- a növekvő takarmány felhasználás mellett nehezebb odafigyelni annak okszerű felhasználására

A kihelyezési adatok is azt támasztják alá, hogy a szövetség tagjai intenzívebben termelnek mint az országos átlag és termelésük intenzitását fokozták az elmúlt öt évben. Mind országos, mind pedig szövetségi szinten kivétel ez alól az 1997-es év amikor csökkenő kihelyezés mellett tudták növelni termelésüket a tógazdák.

A természetes vízi adatok szerint szövetségünk tagjai kisebb részben vesznek részt tavaink és folyóin halzsákmányának kiaknázásában. Ennek fő oka, hogy adataink csak a halászok által hasznosított vizek, általuk fogott mennyiségeit tartalmazzák, a horgász adatokat nem. Mindenesetre mindkét statisztikában szembetűnő a 2000-es év visszaesése, amelynek fő oka minden bizonnyal a cián-

szennyezés és az azt követő tilalom. A termelési körülményeket jól jellemzik a szövetség és a Halászati Terméktanács évenkénti felméréseiből származó reprezentatív felmérések adatai. Az évenkénti halászati beruházásokat vizsgáló kérdőívek feldolgozásából is látszik, hogy folyik az új halastavak építése és a gépesítés. Az épített hektárok száma illetve a gépberuházások összege évente emelkedik és különösen nagy lendületet vett ez a folyamat a kiváló gazdasági eredményeket hozó 1997-es évben. Érdekes, hogy a halfeldolgozókra jutó összeg évente csökkent és emelkedett az elmúlt években.

A költségeknél a jelentősebb tételek közül a kihelyezési és a takarmány költségek nem emelkedtek olyan mértékben mint például a bérjellegű költségek és az energia ára, melyek több mint duplájukra növekedtek 1996 óta.

A belföldi kereskedelemre jellemző, hogy bár még mindig jellemző a húsvétra és karácsonyra eső csúcs az eladásokban, egyre kiegyenlítettebb a forgalmazás. Ennek okai között szerepel a nagyáruházak folyamatos igénye a beszállításra, az intenzív horgász tavak ellátása illetve a mindezt lehetővé tevő fejlesztések révén megépült teletető kapacitás.

A megtermelt hal mind nagyobb része értékesült a nagykereskedelmi csatornákon keresztül és az utolsó évben nagymértékben emelkedett a feldolgozóknak eladott hal mennyisége is. Valószínűleg hasonlóan emelkedne a gyakorlatilag a horgász eladást jelentő „Egyéb” kategória is, ha a természetes vizek újra pályáztatása nem húzódik el az elmúlt két évben, ami igen visszavetette a horgászok telepítéseit.

A kereskedelmi adatok is azt mutatják, hogy az elmúlt 5 év, termelők szempontjából legjobb időszaka az 1997-es év volt. Ebben az évben ugyan növekedett a termelés és a behozott ponty mennyisége is magas volt mégis sikerült kedvező árat kialakítania a termelőknek.

B. T.

**„Jávorka Sándor” Mezőgazdasági és Élelmiszeripari
Szakközépiskola és Szakiskola**

**FELVÉTEL HIRDET A HALÁSZ SZAKMÁBAN
TÖRTÉNŐ TOVÁBBTANULÁSRA:**

Jelentkezhetnek:

- a 8. osztályt végzők a 9–10. osztályba, majd a 2 éves szakmai képzésre,
- a 10. osztályt végzők a 2 éves szakmai képzésre.

Nyílt nap: 2002. január 29.

TATA Diófa u. 18. • Tel.: 34/587-660

Web-lapunk: www.mezgazd-tata.sulinet.hu

Tervek, célok, vélemények

A tavaly december 7-ei közgyűlésen – a küldöttek akaratából adódóan – új tisztségekre is leadták a szavazataikat a küldöttek. A három új elnök-helyettest abból a célból választották, hogy a munkamegosztás révén hatékonyabb, eredményesebb szövetségi munka érvényesüljön. Mindez azt is jelzi, hogy a szövetség készül az európai szintű érdekképviseleti tevékenység megvalósításáért, hiszen ma már aligha kétséges, hogy az élet minden területe a szakosodás útján fejlődik. A választás után rövid interjúkat készítettünk az újra választott elnökkel, dr. Csoma Antallal, s a három elnök-helyettestel, dr. Váradi Lászlóval, Kopeti Magdolnával és Radóczy Jánossal.

A tudomány gazdasági hasznosítása

Dr. Váradi László – aki a HAKI igazgatója – személye azért került szóba az elnök-helyettesi választáson, mert a szövetség és az általa képviselt gazdálkodási gyakorlat egyre szorosabb kapcsolatot épít ki a kutatással. Dr. Váradi László a kutatás és a gyakorlat kapcsolatát építi, erősíti a maga eszközeivel, amelyek köztudottan alkalmasak e feladat ellátásához. Erre nagy szükség van, mert – s ez a közgyűlésen több hozzászólásban is elhangzott – egyre bonyolultabbá válnak a problémák, s már nem csak a technológia fejlesztése kutatási feladat, hanem a természeti környezet és a gazdálkodás kapcsolatának vizsgálata, az itt felmerülő problémák kezelése. Miként az egészségesebb halellátás és a gazdálkodás közötti kapcsolatok vizsgálata, fejlesztése, a piaci viszonyok elemzése is. A sort persze folytathatnánk, hiszen a halászatnak még számos gazdasági-társadalmi összefüggését említhetnénk. Egy biztos, a kutatói tevékenység ma már multidiszciplináris, ami szerint a kutatóknak és a gyakorló szakembereknek számos területen kell együttműködniük.

A szövetség tagjai érzik annak szükségességét, hogy a hagyományos agrárkutatásnál – ekkor halról, vízről, tőről, takarmányról, genetikáról beszéltek – lényegesen összetettebb, több kutatási területet magába foglaló, komplex kutatási tevékenység kialakítása a cél. A komplexitás révén nem csak biológiai kutatásokat végeznek a tudósok, hanem ökológiai, ökonómiai, társadalmi kutatásokat is. A kutatóknak csapatot kell alkotniuk az eredményes munka érdekében, s ezekben a team-ekben egy-egy terület szakemberei a gyakorló szakemberekkel közösen tudnak megoldani komplex problémákat. A közös munka kialakítása hosszú folyamat, ám külön öröm, hogy a halászatban ez a munka már megkezdődött. Az elnök-helyettes személy szerint is szorgalmazója annak, hogy kutatók közösen pályázzanak a vállalkozókkal a különböző pályázati kiírásokra. Az együttműködésnek ez már a

konkrét formája, amikor is a nehezen kimondható, bonyolultnak tűnő elméleti fogalmak könnyen érthetővé, gyakorlattá válnak. Kutatók és vállalkozók együtt hajtanak végre olyan programokat, amelyek tartalmazza a tudományterületi feladatokat is. Példaként említhető az ágazati nagy pályázat, a Széchenyi Nemzeti Kutatási Fejlesztési Program keretében, amelyben a HAKI és az AKII környezetében működő gazdálkodók is aktívan részt vesznek, vagy a biohal előállítására irányuló program. A munka során közel kerül egymáshoz a kutatás és a gazda-

ság, s a szakemberek egyre inkább megértik egymást.

A halászati problémák egyre inkább túlnőnek a regionalitáson, vagyis nem maradnak az országhatáron belül. A problémák nemzetköziek, sőt globálisak. Dr. Váradi László úgy gondolja, hogy a kutatásnak lehet olyan szerepe, hogy a világban megjelenő irányzatokat idehaza közvetítsék. Az is feladatuk, hogy részt vegyenek a nemzetközi halászati mozgalmak, különböző szervezetek munkáiban. Az elnök-helyettes eddig is aktívan végezte ezt a munkát, hiszen elősegítette, hogy a Haltermosz ma már tagja a FEAP-nak, az európai halászati szervezetnek. Új tisztségében Dr. Váradi László még inkább hasznosítani szeretné kapcsolatait, tapasztalatát.

A folytonosság fenntartása

Dr. Csoma Antal második elnöki ciklusát kezdte meg a választás után. Az elmúlt öt év során bebizonyosodott, hogy összekovácsolódott a közösség. Erről persze folynak be-

A közgyűlés határozata

„A Haltermelő Országos Szövetségének közgyűlése – elfogadva az 1996. évi december hó 5. napjától működött testületek és tisztségviselők beszámolóit – az előttünk álló öt év legfontosabb érdekképviseleti feladatait – az alapszabályban megfogalmazott célok és feladatok érvényességének megerősítése mellett – a következők szerint határozza meg:

1. Tovább kell növelni a halászat társadalmi presztízsét. E célt az ágazat egységesebb és összehangoltabb képviseletével lehet elérni. Ennek megteremtése a Szövetség tisztségviselőinek a feladata. Az egyes tagok e cél elérését leginkább azzal tudják szolgálni, ha saját eljárásaik (üzleti és társadalmi kapcsolataikban egyaránt) során tekintettel vannak arra, hogy lépéseik nem csupán önmagukat, hanem a halászság egészét érint(het)ik.

2. Az 1997. évben elfogadott halászatfejlesztési programban elhatározott termelés-növelés nem öncél. Értelmét az adja, ha ezáltal növekszik a tógazda, a halász jóléte. Éppen ezért:

– a pontytermelést csak a fizetőképes kereslet növekedése esetén szabad növelni;

– a pontytenyésztői munka során nagyobb hangsúlyt kell helyezni a termelői, gazdaságossági szempontokra;

– a ragadozó halak, az őshonos és más hal-fajok tenyésztésére, termelésére és kereskedelmére a korábbiaknál nagyobb figyelmet kell fordítani;

– a halfogyasztással, illetve a hal bármilyen más felhasználásával járó minden társadalmi igény (feldolgozás, horgászat, természetvédelem stb.) kielégítésében érvényesíteni kell a termelői érdekeket.

3. A halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény végrehajtása során olyan egységes jogalkalmazási gyakorlat kialakítását kell elősegíteni, ami erősíti és stabilizálja a Szövetség tagjainak jog- és érdekérvényesítő pozícióit. Törekedni kell arra, hogy a halászati igazgatásban dolgozók megismerjék törekvéseinket annak érdekében, hogy feladataik végrehajtása során a halászokat ne egyszerű ügyfélnek, hanem partnereknek tekintésük.

4. A hal és a haltermékek az egészséges és kulturált táplálkozás elengedhetetlen részét képezik. Az 1999-ben megkezdett halászati marketing kommunikációs program folytatásával, és új elemekkel való gazdagításával el lehet érni a hazai halfogyasztási szokások kedvező változását, a fogvasztás növelését. Meg kell célozni azt, hogy minden család asztalán hetente legalább egyszer szerepeljen halétel. (Holnap – halnap!) Szükséges a tagi,

lülről is viták, de a külső megítélés szerint a halászok összetartó közösséget alkotnak. A tagok érzik, hogy szükség van a szövetségre, s ennek érdekében kell mindenkinek dolgoznia. Az előző ciklusban annak a szellemében vállalta el az elnöki megbízatást dr. Csoma Antal, hogy az újabb ciklusban a folytonosság jegyében történjen a választás. Ekkor ugyanis jól dolgozott a szövetség, ami nem azt jelenti, hogy hiba nélküli munka folyt. A tagság kontrolljára, iránymutató javaslataira mindig is számítottak, és számítanak ez után is. A mostani választáson nem is annyira a személyre, mint inkább arra a koncepcióra szavazott a tagság, amelyet 3-5 évvel ezelőtt megfogalmaztak.

Az elnök hite és életútja szerint is igen szoros szálakkal kötődik a halászsághoz. Mondhatni, szinte ladiában született, s már kisgyermek kora óta élte a halászok nem könnyű életét. Szerencsére a családban nem szakad meg a tradíció, hiszen fia is ebben a szakmában keresi kenyerét. Az elnök azon dolgozik, fáradozik, hogy a halászok jobban éljenek. Ez persze nem könnyű feladat. A szövetség számára a 12 pontos határozati javaslat tartalmazza a megoldásra váró tennivalókat, amit az elnök is magának vall. Így a szövetségi egység megtartása mindenképpen cél, mert ha egymás ellen fordulunk, az káoszhoz, a szövetség felbom-

lásához vezetne. Az elnök szerint, ha kell kompromisszumokkal, ha kell vitával, de a cél megvalósítását szem előtt tartva kell rendezni a sorokat. Mind kifelé, mind befelé az egységet kell hangsúlyozni, s egy-egy témafelelőst mindenkinek segítenie, támogatnia kell a munkájában.

A piac kiegyensúlyozottságáért

Radóczy János választási programbeszédjében hangsúlyozta, hogy a halászság problémái napjainkban sokkal összetettebbek, mint a korábbi évtizedekben. Két fontos területen érzi magát otthonosnak az elnök-helyettes: a természetes vízi halászat és a hipermarketekhez történő árubeszállítás. Mindkettőben jelentős eredményeket ért el a Szabolcsi Halászat Kft., amelynek vezetője Radóczy János. A cég eredményei nem csupán a helyi gazdálkodást könnyítik meg, hanem az egész halászságét. A ponty piaci árának alakításában jelentős szerepet vállalt fel a szabolcsi cég, s hogy ma már jobb és jobb áron értékesíthető a hal, az nekik is köszönhető.

Radóczy János a szövetségen belüli munkamegosztásban a piaci kapcsolatok fejlesztéséért vállalna felelősséget. Ez annál is inkább szép és nehéz feladat, mert igen sok szó esik a halászati tevékenység jövedelme-

zőségi szintjének alakulásáról. Az elmúlt 3-4 évben alacsony áron tudták csak a halat értékesíteni, ami az egész magyar halászat tevékenységére rányomta a negatív bélyegét. A kiegyensúlyozott piac megteremtése alapvető érdeke a halászságnak, hiszen e nélkül aligha lehet kiszámítható módon, hosszú távon gazdálkodni. Meg kell találni azt az árszintet, amely megfelelő jövedelmet biztosít. Ebből a szempontból a nagy áruházláncokkal való kapcsolattartás meghatározó, hiszen a hiper- és szupermarketekben rengeteg ember megfordul, akik befolyásolhatók az árakat illetően. Radóczy János mindemellett a természetes vízi horgásztartás fejlesztését is fontos feladatnak tekinti, hiszen két évtizede, nap-nap után a maga bőrén tapasztalja az e tevékenységgel járó problémákat. A szabolcsi cég 2700 hektáron gazdálkodik, amelynek csak kis hányadát teszi ki a tógazdaság, így több mint 2000 hektáron gondoskodik a horgászok szakmányszerzési lehetőségeinek megteremtéséről.

Az elnök-helyettes szerint a szövetségnek szorosabb együttműködést kell kialakítania a Hal Terméktanáccsal is, hiszen a piacszabályozás alakítása jelentősen befolyásolja a halászat egészének életét. Egyet azonban nem szabad elfelejteni: a szövetségben a termelők vannak túlsúlyban, míg a termékta-
nácsban a feldolgozók és az értékesítők. A termelőknek tehát a szövetségen belül kell kialakítaniuk a közös álláspontjukat, amit aztán a termékta-
nácsban is képviselniük kell.

A kicsik szószólója

Kopeti Magdolna szerint az utóbbi időben kisebb az összetartás a szövetség tagjainak a sorában, mint korábban volt. Véleménye szerint sokan csak a magukét hajtogatják, kevésbé vállalnak másokért közösséget, szolidaritást. Miután a halászság kis ágazat, ezért azokra is oda kell figyelni, akik kevésbé tudják magukat képviselni, bár egy piacgazdaságban nem ez a legfontosabb szempont. Az elmúlt tíz évben jó néhány kis tógazdaság jött létre, amelyek önállóan csak nehezen tudnak a jelenlegi jövedelmi viszonyok között megélni. A ponty árának alakításába igazából nincs beleszólásuk, kiszolgáltatottak a piacnak, s ezt a helyzetet meg kell változtatni. Az elnök-helyettes a kicsik szószólója kíván lenni. Ez a tevékenység az Európai Unióhoz történő csatlakozás után kerülhet igazán a középpontba, hiszen köismert, hogy a csatlakozásnak lesznek negatív hatásai is. A szövetség programjában szerepel a csatlakozásra való felkészülés, s a szövetségnek ki kell dolgoznia a megfelelő ágazati stratégiát, amelyben mind az elvárásokat, mind pedig a saját célokat is rögzíteni szükséges ahhoz, hogy a magyar halászság működőképes maradjon a csatlakozás után is.

H. Gy.

a szövetségi és más marketing célú pénzek koncentráltabb és koordinált felhasználása; a tagi, a szövetségi és egyéb szervezésű akciók és események összehangolása, egységesebb megjelenítése. (A hal éve)

5. A vizes élőhelyek fenntartása a gazdálkodó halászember olyan szolgáltatása az adott vidék, de az egész ország számára is, amit jelenleg nem fizet meg senki, hasznát ugyanakkor mindenki élvezheti. El kell érni e szolgáltatás tisztességes díjazását, aminek csak az állami költségvetés lehet a forrása, mert a hal fogyasztói árába eme összetársadalmi célú kiadások sikerrel nem építhetők be.

6. A jövedelmezőség legfontosabb garanciája a jó és stabil ár, de belátható ideig fontos marad a halászati tevékenység állami támogatása. Alapelve, hogy a halászati ágazat részesedhessen minden olyan forrásból, aminek célja a magyar agrárgazdaság vagy annak szereplőjének a támogatása. Ne lehessen olyan jogcím, ami alapján a halászt – pusztán azért, mert halász – ki lehessen zárni a támogatás igénybevételéből. Emellett fontos érvényesíteni a halászat sajátosságaiból eredő különleges igényeket (pl.: az egyre dráguló vízszolgáltatások költségeinek ellentételezése, vagy a minőségi haltermeléshez szükséges technológiai előállításának többletköltségei).

7. Az Európai Unióhoz való csatlakozás elérhető közelségbe került. A csatlakozás követelményeit, az új követelményeket és kihívásokat gyorsított ütemben kell megismertetni a tagsággal.

8. A Szövetség, mint a magyar halászat képviselője stabil nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik (Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége, FEAP). E kapcsolatokat továbbra is ápolni szükséges.

9. Veszélybe került a halászati szakember utánpótlás képzése. Minden lehetséges eszközzel támogatni kell a tatai intézményben folyó képzés fenntartását. A szövetségi munkában a korábbiaknál is nagyobb gondot kell fordítani az emberi aspektusokra (továbbképzések; a nyugdíjasok, a tagok és a tagszervezeti alkalmazottak családtagjai találkozási lehetőségeinek biztosítása).

10. A Szövetség és a Halászati Terméktanács egyidejű és párhuzamos fenntartása és működtetése számtalan vita és félreértés forrása a tagság körében. Meg kell vizsgálni, hogy az ágazat sokoldalú érdekérvényesítése szempontjából szükség van-e két szervezetre? A kérdést mielőbb és félreérthetetlenül le kell zárni annak érdekében, hogy e vita létezése ne veszélyeztesse a tagság hatékony érdekvédelmét.

11. Az előző ciklusban megteremtett új érdekképviseleti eszközöket (Internet, Halászati Lapok) a tagság körében is indokolt népszerűsíteni, mert kihasználtságuk jelenleg nem megfelelő.

12. Az ügintéző szervezet takarékos gazdálkodásának folytatása mellett - a bevételek növelése céljából - új gazdasági tevékenységek felvétele is szükséges. A Szövetség székházának sorsát mielőbb rendezni kell!"

A halászati marketing kommunikációs program eredményei

1997-ben a Debreceni Agrártudományi Egyetem Agrárgazdaságtani és Marketing Tanszéke valamint a Halászati és Öntözési Kutatóintézet (Szarvas) végzett egy felmérést az FVM AMC Kht. megbízásából a „Halhús fogyasztási szokások felmérése az ország egyes régióiban” címmel. A felmérés a végső fogyasztókra, a halkereskedőkre, az általános élelmiszerforgalmazókra, a vendéglátóiparban dolgozókra és a halászati termelőkre is kiterjedt. A felmérés alapján megállapították, hogy Magyarországon a halételek fogyasztása döntően ünnepi alkalmakhoz kötődik és nem része a mindennapi táplálkozásnak. A hazai halfogyasztás igen alacsony, (2,7 kg/fő/év), messze elmarad az európai halfogyasztási átlagtól (mintegy 22 kg/fő/év). A halhús iránti kereslet időben kiegyenlítetlen, a halboltok száma kevés, a nagy áruházláncok elsősorban feldolgozott formában árulják a halat.

Már 1998-ban a „Halászati ágazat jelenlegi helyzete és fejlesztési lehetőségei” c. anyagban olvashatók az alábbiak: A halfogyasztás megcélzott növelése, a táplálkozási tradíciók módosítása érdekében kiemelt fontossága van a marketing munkának, a friss hal és a halkészítmények reklámozásának. A halfogyasztás növelésére irányuló marketing munkát államilag támogatni kell, miután a lakosság egészségi állapotának javítása nemzeti érdek. Magyarországon kialakult halfeldolgozó iparral nem rendelkezik.

A halászati marketing és halfeldolgozás fejlesztése a hazai haltermelés fellendítésének egyik jelentős előfeltétele, melynek fejlesztési irányai is meghatározták.

Ezt követően a Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászati Termék Tanács valamennyi résztvevő egyetértésével és támogatásával – 1999-ben – kidolgozták a középtávú marketing kommunikációs programot, mely a hazai termelésű élőhal- és halkészítmények, hangsúlyosan a ponty fogyasztásának növelését célozza. A program döntően a belföldi piacok megtartására, illetve a piaci pozíciók erősítésére törekszik, célja a táplálkozási tradíciók megváltoztatása, fogyasztói szokásváltás elérése.

A program megvalósításához az első lépés egy egységes arculati rendszer tervezése, majd az azt dokumentáló arculati kézikönyv elkészítése volt. Az 1999. évben megvalósult program teljes körű egységes arculati rendszerének kialakítása, bemutatkozása a nagyközönség előtt a XXV. Jubileumi Országos Halfőző Versenyen történt.

A kommunikációs program részeként több médiumra alapozott reklámkampányt is indítottunk TV reklámriportok (Duna TV, Gazdakörök), sajtóhirdetések (Népszabadság, Metró, Mai Magyar Konyha, Vásárlók Magazinja, Élelmiszer magazin) segítsé-

gével. A PR tevékenységet a szakmai konferenciák, Média Klub összejövetelek szervezése jelentette.

Költségek: A szövetség és a Hal Termék Tanács a tagok által fizetett 10 %-os tagdíj-kiegészítést (kb. 1.028.000 Ft – 72 tag) illetve a szövetségi költségvetés egyéb eszközeit (kb. 3 millió Ft) fordította a program költségeinek fedezésére és támogatást kapott (mintegy 14,5 millió Ft értékben) az FVM AMC Kht.-tól. A külső PR tevékenység eredményeként megjelent hírek, cikkek összességében csaknem 20 millió forint direkt hirdetési értéket képviseltek.

A 2000. évben: Az 1999-ben indított marketing-kommunikációs program 2000-ben is folytatódott. Ekkor azonban szembe kellett néznünk egy súlyos problémával.

2000. január 30-án a romániai Nagybanja térségében nagy mennyiségű mintegy 100 ezer köbméternyi, nagy koncentrációjú ciánvegyülettel szennyezett zagyvíz került a Szamos folyó egyik jobb oldali mellékvízfolyásába, a Láposba, azon keresztül a Szamosba. 2000. január 31.-én elérte a magyar területet a szennyezés és jelentős halpusztítást okozott a Tisza-vidéken. Ennek következtében az eddigi marketing munkánk szinte teljesen megsemmisült, a hazai termelésű halak iránti fogyasztói bizalmatlanság az egész ország területén érezhető volt.

A súlypontot ekkor a megrendült fogyasztói bizalom visszaszerzésére, illetve a hazai piaci pozíció megtartására helyeztük. Ezen célok megvalósításához tervezett akciósor a szűkös anyagi lehetőségek miatt kizárólag a PR tevékenységre korlátozódott. A tevékenység hatására a fogyasztói bizalom sikerült visszaszerezni, évközben az értékesítés beindult, s ennek köszönhetően a 2000. év második felében az előre meghatározottak szerint folytatódhatott a marketing-kommunikációs program megvalósítása.

A PR tevékenység bővült a Halászati Lapok kiadásával (mely a Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászati Termék Tanács marketing és információs hírlevele), a Magyar Borgazdaságok Szövetségével (I. Halakhoz illő borok versenye – 2000. október 18–19.), valamint a Magyar Nemzeti Gasztronómiai Szövetséggel való együttműködéssel.

Marketing szempontból a 2000. év jelentős eseménye volt a 73. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás is. A kiállítási megjelenésnél célunk volt a teljeskörű, átfogó és igényes bemutatkozás, azaz a termelés, feldolgozás, piacépítés (marketing), kutatás, oktatás, tanácsadás, valamint a hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer bemutatása. Mintegy 22 gazdaság vonult fel kiállítóként különböző halfajokkal, közöttük a magyarországi elismert pontyfajták tenyésztő szervezetei.

A kiállítási megjelenés összességében eredményesnek mondható, hiszen teljesültek mindazon célok és törekvések, melyek a kiállítási szervezések megfogalmazódtak. A halászati standot jellemző óriási érdeklődés mellett külön eredményként könyvelhetjük el, hogy a Haltermelők Országos Szövetsége pályázatával elnyerte az OMEK 2000 Marketing díjat, élelmiszeripari kategóriában, melyet a Magyar Marketing Szövetség és az MMSZ Agrár- és Élelmiszeripari Marketing klubja közösen hirdetett meg.

További jelentős események voltak: a Pünkösdi Vigadalom, a Központi Majális, a Bajai Népünnepély (ahol a Szövetség, mint Aranybográcsos támogató, promóciós anyagokkal támogatta a rendezvényt), a XXVI. Országos Halfőző Verseny (Szolnok).

Költségek: A 2000. évben az ágazati (10%-os marketing befizetés – 1.072.000 Ft – 73 tag) finanszírozás mellett ugyancsak jelentős támogatást kaptunk az FVM AMC Kht. részéről mintegy 16 millió Ft értékben. A saját költségvetésből marketing tevékenységre fordított összeg mintegy 6,7 millió Ft volt. Az éves marketingköltség összesen mintegy 30 millió Ft-ot tett ki.

A 2001. évben: A 2001. évre megfogalmazott célok: a megkezdett kommunikációs program szerint a hazai termelésű élőhal és halkészítmények fogyasztásának növelése, ehhez tartozóan az embléma ismertségének növelése, valamint a halételek változatos elkészítésére a figyelem felhívása, egyben kiemelten a borokkal, kertészeti termékekkel (zöldség, gomba) való íz-harmónia bemutatása.

A 2001. évre, az FVM AMC Kht. vezetésével folytatott egyeztetést követően 20 millió

2002. a „Hal éve” eseménynaptára

sorsz	időpont	esemény	helyszín
1	február 15.	Balaton halászbál	Balatonszéplak
2	február 27–28.	Halászati fórum – tudományos tanácskozás	Százhalombatta
3	március 21–24.	FEHOVA kiállítás	Budapest
4	március 28.	Víz- és halgazdálkodás közös problémái, időszéri feladatai – konferencia a HAKI szervezésében	Szarvas
5	március 30.	Árpád Napi Vigasságok – Bográcsos ételek főzőversenye	Baja, Árpád tér
6	május 1.	Budapesti Központi Majális – halkóstoló	Budapest, Városliget
7	május 1.	Falunap – Halfőző Verseny	Ruzsa
8	május 8–9.	HAKI napok – halászati tudományos tanácskozás	Szarvas
9	május 17–19.	Halételek Országos Ünnepe	Budapest, Óbudai sziget
10	május 18.	Jánoska-eresztés – Baja Halászléfőző Bajnoka verseny	Baja, Szentháromság tér
11	május 18.	„Tóparti Tavaszköszöntő” – Halfőző Verseny	Ludányhalászi
12	május 18–19.	Nepomuki Szent János Ünnepe – Halfőző Verseny	Mohács
13	május 18–20.	Pünkösdi Vigadalom – halétel bemutató	Szeged
14	május 19.	Szeged Napja – Tiszai Halfőző Verseny	Szeged
15	május 19.	A Kínizsi Birtok Főszakácsa – halfőzőverseny	Abony
16	május 24–26.	Falunapok, halászléfőző verseny	Bogviszló
17	május 25.	Horgászüzavató ünnepély	Rétimajor
18	május vége	Gyermeknap Halas sziget	Budapest, Városliget
19	május vége	Alisca Bornapok: síógárdi halfőző verseny	Szekeşárd
20	június 1.	II. Pontyfesztivál	Jászkisér
21	június 1–2.	János Vitéz Napok	Ráckeve
22	június 8.	Halfőző Verseny	Bátönytereny
23	június 15.	Gasztronómiai vetélkedő – halfőző verseny	Orfű
24	június 22–23.	II. Dunai Vízi Karnevál – halétel bemutató	Budapest
25	június	Túri Nemzetközi Halfőző Verseny	Mezőtúr
26	június közepe	Évadnyitó Horgászverseny és Horgászbál	Nagyvánd
27	június 29.	II. Péter-Pál napi halászbúcsú és nemzetközi halászati szeminárium	Rétimajor
28	június 29–30.	Szolnoki Napok – Halfőző verseny	Szolnok
29	június vége	Víz-Zene-Virág Fesztiválhoz kapcsolódó Tatai Szent Péter Napi Halászbúcsú és Nemzetközi Meghívásos Halfőzőverseny	Tata
30	július eleje	Betyár nap, virtus, lovas játékok – főzőverseny	Lápfő
31	július 5–7.	X. Gastroblues Fesztivál – főzőverseny	Paks
32	július 6–7.	Balatonlelle Juniális – főzőverseny	Balatonlelle
33	július 12–14.	Halasnapok	Tiszafüred
34	július 13–14.	VII. Bajai Népünnepély „A halászlé ünnepe a halászlé fővárosában!” Gasztronokultúrális Fesztivál	Baja, Szentháromság tér
35	július 27.	III. Országos Duna és Tiszamenti Halászléfőző Verseny	Tiszaújváros Tisza-sziget
36	július 27–28.	Halászati Fesztivál	Balatonboglár
37	július 27–28.	Falunap – Halfőző verseny	Tiszaalpár
38	július vége	24 Órás Halfőző és Halfőző Verseny	Csanátelek
39	július vége–augusztus eleje	IV. Különleges Asztali Örömök Somogyban – halfőző verseny	Balatonboglár, Fonyód, Siófok, Balatonlelle
40	augusztus eleje	Királyi szakácsok nyomdokán	Nagyszakácsi
41	augusztus 2–4.	Csegei napok – főzőverseny	Tiszacsege
42	augusztus 3.	Halászléfőző-verseny	Badacsonytomaj
43	augusztus 9–11.	41. Halász Emléknap – a balatoni halászok napja	Vonyarcvashegy
44	augusztus 10.	III. Országos Felső-Tiszai Halászléfőző Verseny	Tiszabercel
45	augusztus 17.	XIV. Nagybaracscai Sobri Kupa – főzőverseny	Nagybaracska
46	augusztus 18.	Halászléfőző verseny	Pátka
47	augusztus 20.	Falunap: horgászverseny, halászléfőző verseny	Pákozd
48	augusztus 20.	Dunaföldvári Halászléfőző Verseny	Dunaföldvár
49	augusztus 23–25.	VII. Magyar Borok Útja Rallye – halételkóstoltatás, halakhoz illő borok bemutatása	Gödöllő
50	augusztus 29.	Szent István Egyetemi Napok – újságírók halfőző versenye	Nyíregyháza
51	augusztus 31.	XXVIII. Országos Halfőző Verseny	Abádszalók
52	augusztus vége	Abádszalóki Nyár 2002. – Európai régiók VI. Nemzetközi Hagyományörző szabadúti sütő-főző versenye	Szeged
53	szeptember 6–8.	Nemzetközi Tiszai Halfesztivál	Budapest, Budai Vár
54	szeptember 12–14.	XI. Budapesti Borfesztivál – halételek kóstoltatása, halakhoz illő borok bemutatása	Budapest, Budai Vár
55	szeptember 13–15.	Rákóczi Vezérő Fejedelmi Napok: palócgyűlés, vad- és halfőző verseny	Szécsény
56	szeptember 14.	Nemzetközi Pörkölt-Főző Verseny	Deszk
57	szeptember 21–22.	II. Ráckevei Ászok Fesztivál (Halászkok-horgászok-borászok-lovászok) (Halfőzés 22-én)	Ráckeve
58	szeptember 30.–október 1.	II. Conference on Aquaculture, Economics and Marketing	Szarvas
59	október 16–17.	III. Halakhoz illő borok versenye	Budapest
60	október 27.	Óreg-tavi Nagyhalászat	Tata
61	december 6.	Halászati Fórum	Budapest
62	december 24.	Karácsony Szentölt Halászlé – halászlé vásár	Szeged

* Az eseménynaptárt folyamatosan bővítjük!

forint támogatást reméltünk, s ennek tudatában megkezdtek a felkészülést az ez évi tervek megvalósítására. Összeállítottuk az éves eseménynaptárt, számba vettük promóciós anyagainkat, egyeztetünk a Magyar Borgazdaság Szövetség és a Magyar Borok Háza vezetőivel az elmúlt évben megkezdett halas-boros együttműködés folytatásáról, valamint felvettük a kapcsolatot a Kertészeti Terméktanács vezetőivel a tervezett ez évi együttműködés kialakításáról. Az eseménynaptár összeállítását követően a Szövetség számba vette promóciós eszközeit (molino, kis zászló, recept kártya, recept füzet, szalvéta, póló, kötény, reklám táskák) és megrendelte, elkészítette a várhatóan szükséges és elégséges mennyiségeket.

Mivel támogatást az év első időszakában a program nem kapott, saját finanszírozásban az alábbiak valósultak meg: Kóstoltatással egybekötött értékesítés-ösztönző akciók (majális, gyermeknap halas sziget, bajai népünnepély).

Az éves eseménynaptárban szereplő további rendezvényeket, melyeket részben a Szövetség tagjai, részben pedig más szervezetek rendeztek, a HALTERMOSZ promóciós anyagokkal támogatta, valamint a halfőző versenyek győzteseit külön díjjal ismerte el.

A szövetség tagjainak szervezésében megvalósult események: I. Ponty Fesztivál (2001. június 23., Jászkisér), I. Péter-Pál napi halászbúcsú (2001. június 29., Rétimajor), XIII. Nagybaracscai Sobri Kupa (2001. augusztus 11., Nagybaracska).

PR tevékenység keretében: a Halászati Lapok kiadása és média klub ülések szervezése valósult meg. Kóstoltatással egybekötött értékesítés-ösztönző akciók keretében került megrendezésre Mohácsra a XXVII. Országos Halfőző Verseny, a X. Budapesti Nemzetközi Bor- és Pezsgő fesztivál, az I. Ráckevei ÁSZOK Fesztivál. Év végén, október 17–18-án a II. Halakhoz illő borok versenyét megrendeztük.

Költségek: A 2001. évben az AMC-től 8 millió Ft-ot fogunk kapni marketing tevékenységünk végrehajtására. (Eddig ezt meghaladó összeget fordítottunk erre a célra.) A tagok által befizetett 10 %-os marketing hozzájárulás, mintegy: 1.077.000 Ft – 74 tag.

Már 2001-ben megkezdtek a felkészülést a „Hal Éve” rendezvényeire (lásd a táblázatot), a jövő évi Halételek Országos Ünnepe gasztronómiai fesztiválra: a nevezési felhívásokat a regionális, helyi versenyek szervezőinek megküldtük, elkezdtek a tárgyalásokat a helyszín bérletének ügyében.

A Haltermelő Országos Szövetsége és a Halászati Terméktanács folyamatosan figyelemmel kíséri az értékesítési adatokat, termelési eredményeket, ez pedig azt igazolja, hogy a hazai hal a fogyasztók körében egyre nagyobb érdeklődésre tart számot. Azonban az eddig megvalósult program hatásának igazolt eredményeit egy újabb fogyasztói vizsgálat fogja bizonyítani, melyet szövetségünk várhatóan az elkövetkező években kíván megvalósítani.

Mi is az a HACCP?

Azon halgazdaságoknak, amelyek élő halat közvetlen emberi fogyasztásra az Európai Unió országaiba exportálnak, kötelező kidolgozni a HACCP (Veszélyelemzés, Kritikus Szabályozási Pontok) élelmiszer-biztonsági rendszert. Az FVM állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző főosztálya az étkezési célú élő hal termelésére a rendszer bevezetését két lépésben írja elő, hivatkozva az EU ide vonatkozó irányelveire és határozataira. Az EU szabályaival konform HACCP élelmiszer-biztonsági rendszer kiépítésére a 2002. évtől a halgazdaságok is támogatást igényelhetnek, függetlenül attól, hogy a megtermelt étkezési halat határainkon belül vagy túl fogyasztják. A feltételeket a 102/2001. (XII. 16.) FVM rendelet 187. §-a „Élelmiszer-biztonsági rendszer kidolgozásának és bevezetésének támogatása” írja elő.

Múlt év december 31-ei határidővel az EU országaiba exportáló gazdaságok kötelezően elküldték az ún. önellenőrzési programot a megyei Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomások részére. Idén ezt önellenőrzési programot kell minden részletre kiterjedően úgy kidolgozni, hogy az megfeleljen a HACCP rendszer előírásainak. A rendszer bevezetése és működtetése EU előírás, érdemes tehát megismerni, hogy mi e rendszer értelme, előnye.

A HACCP angol rövidítés, a Hazard Analysis Critical Control Point system, azaz Veszélyelemzés, Kritikus Szabályozási Pontok rendszere néven ismert. Az Egyesült Államokban az úrkutatási program keretében fejlesztették ki, és 1971-ben ismertették először a mikrobiológiai minőségbiztosítási eljárásainak tökéletesítésére. A WHO 1980-ban kiadott egy HACCP útmutatót nagy- és kisvállalatok részére az élelmiszerek mikrobiológiai biztonságának javítása céljából. A FAO/WHO Codex Alimentarius Bizottsága 1993-ban tette közzé az egységes HACCP alapelveket, amely nemcsak a mikrobiológiai, hanem a kémiai és a fizikai veszélyek megelőzésére is kiterjed.

Az EU élelmiszer-higiéniai direktívába ugyancsak beépült a HACCP-rendszer. A direktíva szerint a rendszer harmonizáltan alkalmazható az ISO 9000 minőségügyi szabványokkal a vállalat minőségbiztosítási rendszerében. Az Európai Unió a tagállamai számára előírta, hogy saját jogrendjükbe építsék be az Unió által élelmiszer-higiéniai irányelvben megfogalmazott élelmiszerbiztonsági követelményeket, köztük a HACCP rendszer alkalmazását. Minthogy Magyarország az Európai Unióhoz kíván csatlakozni, így a hazai élelmiszerjog-harmonizációja elengedhetetlen.

Az élelmiszerek szabályozás honosítására hazánkban háromszintű rendszert vezettek be, mely áll egyrészt az Élelmiszertörvényből (1995. évi XC. törvény), másrészt a mi-

nisteri rendeletekből, melyek az Élelmiszertörvény végrehajtási utasításait tartalmazzák, harmadrészt pedig a Magyar Élelmiszerkönyv három kötetéből. A Magyar Élelmiszerkönyv (Codex Alimentarius Hungaricus) megtalálható az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ honlapján (www.omgk.hu). A Codex Alimentarius Hungaricus az 1-2-18/1993 számú előírásában leírja a Veszélyelemzés, Kritikus Szabályozási Pontok rendszerének alkalmazását.

A HACCP az élelmiszer-minőségbiztosítás többlépcsős rendszerében a második lépcsőfok. A rendszer első lépcsőfokán a helyes mezőgazdasági, vagyis a jó termelési és higiéniai gyakorlat áll. Ez tehát alapkövetelmény, melynek működését és folyamatát kell helyesen és mindig a jelen körülményeknek megfelelő módon dokumentálni. Ez első lépésben csak annyit jelent, hogy az alkalmazott technológiáról áttekinthető anyag készül, törekedve a helyes, gazdaságos, higiénikus termelésre. A második lépcső a HACCP, vagyis egy olyan élelmiszerbiztonsági terv, amely kijelöli a biztonság szempontjából kritikus pontokat és meghatározza a szükséges szabályozó intézkedéseket. A harmadik lépcső egy olyan minőségügyi rendszer, ami az összes minőségi tulajdonságot egységes rendszerbe foglalja. Erre az ISO 9000-es szabványcsalád előírásai vonatkoznak. Az utolsó és egyben legfelső szintet az jelenti, ha a minőség fogalma bekerül a vállalati filozófiába, célja az állandó tökéletesítés valamennyi alkalmazott bevonásával és a vevő teljes mértékű elégedettsége.

Magyarországon az elmúlt időszakban főként a végtermék-ellenőrzés dominált.

A HACCP rendszer a megelőzésre összpontosít, és az elsődleges (agrár) termeléstől a végső fogyasztásig a teljes élelmiszerlánc valamennyi szakaszában alkalmazható. Előnye, hogy segítheti a hatósági ellenőrzést és tekintettel arra, hogy nemzetközileg elismert módszer az élelmiszerbiztonsági veszélyek megelőzésére, így alkalmazásával növekszik a termék biztonsága iránti bizalom, ami előmozdíthatja a nemzetközi kereskedelem növekedését is.

A teljes HACCP rendszer 12 lépésben valósítható meg. Az 1. lépésben meg kell határozni a HACCP alkalmazási területét, hogy az elemzést mely adott termékre, tevékenységekre kívánjuk létrehozni, mi az elemzés kezdő és végpontja, milyen szempontokat kell vagy lehet figyelembe venni. Ezt követően egy olyan munkacsoportot kell felállítani, amelynek tagjai rendelkeznek az adott termék előállítására vonatkozó szakértelemmel. A csoport tagja a minőségbiztosítási szakember is. Az ezt követő feladatokat a csoport együttesen oldja meg.

A termék megnevezése és leírása, valamint a tervezett felhasználás meghatározása történik a következő lépésekben. Ezt követően a munkacsoport megszerkeszti a technológiai folyamatábrát. Lényege, hogy a termelés logikai sorrendjében kövessék egymást a műveletek. Ennek helyességét és teljességét helyszíni bejárással kell megerősíteni. Ezt követően föl kell mérni, hogy milyen lehetséges veszélyekkel kell számolni, és azokra kell különös hangsúlyt fektetni, amelyek megelőzése, kiküszöbölése vagy elfogadható szintre csökkentése fontos az élelmiszerbiztonság szempontjából. Ha létezik olyan intézkedés, amellyel az adott veszély megelőzhető, akkor azt a veszély mellé kell rendelni, ha nem, akkor a műveletet módosítani kell.

Ezután meg kell határozni a kritikus ellenőrzési pontokat. Ez a lépés azoknak a műveleteknek a kijelölését jelenti, ahol szabályozást lehet alkalmazni, így az élelmiszerbiztonsági veszély megszüntethető vagy minimalizálható. A kritikus szabályozási

Az utolsó és egyben legfelső szintet az jelenti, ha a minőség fogalma bekerül a vállalati filozófiába, célja az állandó tökéletesítés valamennyi alkalmazott bevonásával és a vevő teljes mértékű elégedettsége.

pontokhoz kritikus határértékek is tartoznak. Ha a mért paraméterek az előírt határértékeken belül maradnak, akkor élelmiszerbiztonsági szempontból a termék elfogadható lesz. Végül szükséges annak igazolása, hogy a rendszer hatékonyan működik, valamint egy átfogó dokumentációs rendszer létrehozása is.

A rendszer kiépítéséhez szükséges a termelési gyakorlat, de nem nélkülözhető a minőségbiztosítási szemlélet sem. A kettő együttese alkotja meg a gazdaság számára hasznos, gazdasági előnyöket jelentő működőképes rendszert.